ISSN: 2147-2971

Volume 6/3

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

Editor
Dr. Serdar YAVUZ
Subeditors
Dr. Özcan BAYRAK
Dr. Mehmet GÜRLEK
Dr. Ünal TAŞKIN
Uzm. Ramazan BÖLÜK
Okt. Ufuk KÖSE

JASSS
The Journal of Academic Social Science Studies
e-ISSN: 2147-2971 / p-ISSN: 2148-4163

İNDEXLER

Uluslararası hakemli ve indeksli bir dergi olan The Journal of Academic Social Science Studies'in tarandığı indexler:

- SOBİAD (Sosyal Bilimler Atıf Dizini)
- EBSCO,
- MLA,
- ASOS,
- TEİ(Türk Eğitim İndeksi),
- ARASTIRMAX,
- Akademik Dizin (Akademik Türk Dergileri İndeksi),
- Journal Seek,
- Research Bible,
- İSAM,
- Index Copernicus,
- Mendeley,
- Open Academic Journals Index,
- DRJI,
- CiteFactor,
- Scientific Indexing Services,
- Akademic Keys,
- ASI (Advanced Science Index),
- Sjournals Index

Quick Links

- JASS Studies Citation Index»
- Current Issue»
- All Issues»
- Author Index»
- Article Index»
- Indexing»
- RSS»
- Publication Ethics»

Advanced Search

Search Run Select

Sadece Başlıklarda Ara &
Search in title only
Ara & Seacrh

News & Announcements

International Conference on

Social Sciences and Education Research

29-31 October 2015, Antalya-TURKEY

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Academic Social Science Studies *dergisi yılda altı defa yayın yapan uluslararası hakemli bir dergidir.*
Academic Social Science Studies *dergisinde yayınlanan tüm yazıların, dil, bilim ve hukûki açıdan bütün sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları* **www.jasstudies.com**'a *aittir.*
Yayınlanan yazılar yayıncının yazılı izni olmaksızın kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz.
Yayın Kurulu dergiye gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamakta serbesttir.
Gönderilen yazılar iade edilmez.
The Journal Of* Academic Social Science Studies,** *Uluslararası hakemli ve indeksli bir dergidir.* ***MLA, EBSCO, ASOS, TEİ, ARASTİRMAX, Akademik Dizin (Akademik Türk Dergileri İndeksi) *başta olmak üzere onlarca veritabanı ve indeks tarafından taranmaktadır.*

The Academic Social Science Studies *is an international, six-reviewed in a year journal.*
Authors bear the sole legal responsibility for their published works in
www.jasstudies.com

The Academic Social Science Studies *has the sole ownership of copyright to all published works. No part of this publication shall be produced in any form without the written consent of* ***the Academic Social Science Studies****.*
The Editorial Board makes the final decision to publish articles.
No article is returned to authors.

ISSN: 2147-2971
1 Rue Gabriel Faure Batiment 1 Porte 51 56100 Lorient-FRANCE

Volume 6/3 March 2013

The Journal Of Academic Social Science Studies
International Journal of Social Science

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Editor
Dr. Serdar YAVUZ

E-mail: srdryavuz23@gmail.com
Web: http://www.jasstudies.com/
Adress: 1 Rue Gabriel Faure Batiment 1 Porte 51 56100 Lorient-FRANCE

JASS Studies
Volume 6 /3 March 2013

The Journal of Academic Social Science Studies
Volume 6 Issue 3, March 2013

ACADEMIC SOCIAL SCIENCE STUDIES
Uluslararası Hakemli Dergi / International Journal of Academic Social Science Studies

Editör / Editor
Dr. Serdar YAVUZ

Editör Yardımcıları / Assistant Editor
Dr. Özcan BAYRAK
Dr. Mehmet GÜRLEK
Dr. Ünal TAŞKIN
Uzm. Ramazan BÖLÜK
Okt. Ufuk KÖSE

Alan Editörleri / Field Editors

Dr. Kürşat Yusuf AYTAÇ	Beden Eğitimi	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Ali M. BAYRAKTAROĞLU	Fotoğrafçılık	Süleyman Demirel Ü.
Dr. Lütfiye CENGİZHAN	İngiliz Dili Eğitimi	Trakya Üniversitesi
Dr. İbrahim Halil ÇANKAYA	Sosyoloji	Uşak Üniversitesi
Dr. Murat ÇELİKDEMİR	Tarih	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Mumin DAYAN	Pazarlama	University of United Arab Emirates
Dr. Murat ELMALI	Türk Dili ve Edebiyatı	İstanbul Üniversitesi
Dr. Erkan Turan DEMİREL	İşletme/İktisat	Fırat Üniversitesi
Dr. Ahmet ISPARTA	Dilbilim	İstanbul Üniversitesi
Dr. Fatma Ebru İKİZ	Psikolojik Dan. Reh.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Nevin YILDIRIM KOYUNCU	İngiliz Dili ve Edebiyatı	Ege Üniversitesi
Dr. Bahadır KÖKSALAN	Eğitim Bilimleri	İnönü Üniversitesi
Dr. Murat SUNKAR	Coğrafya	Fırat Üniversitesi
Dr. Ali SOYLU	Yönetim ve Organizasyon	University of Cameron
Dr. Barış TOPTAŞ	Müzik	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Sibel ÜNALAN	Sanat Tarihi	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Mustafa AKDAĞ	İletişim Bilimleri	Erciyes Üniversitesi
Dr. Şebnem SOYGÜDER	Radyo Televizyon	Ege Üniversitesi

Danışma Kurulu / Board of Advisory

Prof. Dr. Tayfun AMMAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet BURAN	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet Yıldırım CELKAN	Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Enver ÇAKAR	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Coşkun ÇAKIR	İstanbul Şehir Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ÇİÇEKLER	İstanbul Medeniyet Üniversitesi

The Journal of Academic Social Science Studies
Volume 6 Issue 3, March 2013

Prof. Dr. Cemalettin ÇOPUROĞLU	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa DELİCAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet DEMİRBAĞ	University Of Sheffield
Prof. Dr. Hayati DEVELİ	Yunus Emre Enstitüsü Başkanı
Prof. Dr. Hasan Tahsin FENDOĞLU	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Tahsin GÖRGÜN	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALİ	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa KAÇALİN	Türk Dil Kurumu Başkanı
Prof. Dr. Aslan KALKAVAN	Dumlupınar Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim KAVAZ	Bitlis Eren Üniversitesi
Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU	Michigan State Üniversity
Dr. Dirk Krausmüller	Mardin Artuklu Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ŞEN	Melikşah Üniversitesi
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal YÜCE	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal ZORBA	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Şener Demirel	Fırat Üniversitesi

Yayın Kurulu / Editorial Board

Doç. Dr. Vedat ÇINAR	Fırat Üniversitesi
Assoc. Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK	University of United Arab Emirates
Doç. Dr. Nadir İLHAN	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Tarık ÖZCAN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Ersin TERES	İstanbul Üniversitesi
Asst. Prof. Dr. Gülşad USLU	University of Penn State
Doç. Dr. Yücel YÜKSEL	İstanbul Üniversitesi

Yabancı Dil Uzmanları / Foreign Language Specialist

Öğr. Gör. Alize CAN	Trakya Üniversitesi
Okt. Özlem Aladağ BAYRAK	Trakya Üniversitesi
Okt. Servet ÇINAR	Trakya Üniversitesi
Okt. Seda TAŞ	Namık Kemal Üniversitesi

Hukuk Danışmanı / Legal Counselar

Av. Gürhan CANPOLAT	İstanbul Barosu Baro Sicili: 25490

ACADEMIC SOCIAL SCIENCE STUDIES
Uluslararası Hakemli Dergi / International Journal of Academic Social Science Studies
Volume 6/3 March 2013

Hakemler / Referees

Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Abulkuddüs BİNGÖL	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK	Erzincan Üniversitesi
Prof. Dr. Adnan GÜRBÜZ	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜRSES	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Osman UYSAL	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Altan ÇETİN	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman S. SARACALOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Bahattin DÜZGÜN	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Behçet Kemal YEŞİLBURSA	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgehan PAMUK	Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal YALÇIN	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Cevat BAŞARAN	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Çiğdem ÜNAL	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ejder OKUMUŞ	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Enver Alper GÜVEL	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Esra BURCU	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL	Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Feridun MERTER	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Gülden ERTUĞRUL	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Gülmira KURUOĞLU	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. H. İbrahim DELİCE	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Haluk SELVİ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Hüseyin BAYRAKLI	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Hidayet AYDAR	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Huseyin GÜMÜŞ	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Hakkı AYDIN	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU	Ondokuzmayıs Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail ÇALIŞKAN	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail TAŞ	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Kenan DEMİRAYAK	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. M. Hanefi PALABIYIK	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet EVSİLE	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Sinan TEMURLENK	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mesut AYDIN	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Metin COŞAR	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Mohammad ARAFAT	Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Mualla UYDU YÜCEL İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mukadder ERKAN Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa TURAN Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nejat ERK Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. O. Faruk AKYOL İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Ömür BÜTEV DOLĞUN Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Ruhattin YAZOĞLU Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Saliha KODAY Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Sedat CERECİ Batman Üniversitesi
Prof. Dr. Selçuk ESENBEL İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Suna Timur AĞILDERE Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Şaban SAĞLIK Ondokuzmayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Tahir BALCI Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Temel YEŞİLYURT Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Tuğrul İNAL Ufuk Üniversitesi
Prof. Dr. Turan ÖNDEŞ Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Turgut YİĞİT Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Vedat KELEŞ Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf GÜRÇINAR Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Zafer CİRHİNLİOĞLU Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Zakir AVŞAR Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Gülden SAĞOL YÜKSEKKAYA Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Abdulkadir BAHARÇİÇEK İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulkadir GÜL Erzincan Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulkadir LEVENT Batman Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah NARALAN Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah SOYSAL Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah ŞENGÜL Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Abdurrahman ATEŞ İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Abdüllatif TÜZER Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Adem KARA Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet MUTLU Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet OCAK Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet ŞİMŞEK Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet YATKIN Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet YİĞİT Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Ahsen ARMAĞAN Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Ali ASLAN Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Fuat ÖRENÇ İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Murat AKTEMUR Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Alpaslan UÇAR Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Alper Cihan KONYALIOĞLU Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Aslan GÜLCÜ Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Aslı YAZICI Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Barış ÖZENER Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Beyhan ASMA Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Cemal ELİTAŞ Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Cengiz AKBULAK	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Cüneyt EREN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. D. Yelda KAĞNICI	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Diğdem SİYEZ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Durdu Mehmet BURAK	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Ebubekir SOFUOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Enver TATAR	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Erdal ESER	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Eren YÜRÜDÜR	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Erkan AKAR	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Eyup BEKİRYAZICI	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Eyüp AKMAN	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Faruk YÜCEL	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Ferit USLU	Hitit Üniversitesi
Doç. Dr. Fikri SALMAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Fuat BOYACIOĞLU	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan DEMİRCİOĞLU	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Gülbadi ALAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Gülşah BAŞOL	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Gürbüz OCAK	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Gürkan HAŞİT	Bilecik Şeyh Edebalı Ü.
Doç. Dr. Gürsoy ŞAHİN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan SARIBAŞ	Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Hakkı Engin GİDERER	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Hakkı UYAR	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Halim ÖZNURHAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Halit EV	Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Hanife Nalan GENÇ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan Ali ŞAHİN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan ARSLAN	Canakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan BURAN	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice ÇUBUKÇU	Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Hava SELÇUK	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin KÖSE	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim KOPAR	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. İsa KIZGUT	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail BOYACI	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail Hakkı NAKİLCİOĞLU	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Jülide Akyüz ORAT	Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Kaan CANDURAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Kadir PAKSOY	Harran Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal DOYMUŞ	Atatürk üniversitesi
Doç. Dr. Kemal DURUHAN	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Koray ÖZCAN	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Kürşad YILMAZ	Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. M. Dursun ERDEM	Ondokuzmayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Mahmut MASCA	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Mahmut ÖZTÜRK	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ÇİÇEK	Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet DEMİRTAŞ	Bitlis Eren Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ERDEM	Fırat Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet HASGÜLER	Lefke Avrupa Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Sadık ÖNCÜL	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Serhat YILMAZ	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Yaşar ERTAŞ	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet ZAMAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Melek ÖKSÜZ	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut ERŞAN	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Murat AKÇAKAYA	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Murat YILDIZ	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Musa BİLGİZ	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa CİHAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa EKİNCİ	Harran Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ERTÜRK	Muğla Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa Fadıl SÖZEN	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa HOTAMIŞLI	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ORAL	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ŞAHİN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa YAVUZ	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Mücahit DİLEKMEN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Müjde Ker DİNÇER	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Nazan YELKİKALAN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Nebahat GÖÇERİ	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Necmettin AYGÜN	Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Nevzat GÜMÜŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Nilay BAŞOK	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Nurettin TURGAY	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Okşan BAŞOĞLU	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Orhan YAZICI	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Perihan YALÇIN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Recep KOÇAK	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Refik DİLBER	Atatürk üniversitesi
Doç. Dr. Rıfat GÜNDAY	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Rıza KARAGÖZ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. S. Sunay YILDIRIM DOĞRU	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri KARADOĞAN	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Sabriye SEVEN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Sadiye TUTSAK	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Sami KILIÇ	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Selçuk DUMAN	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Selda İÇİN AKÇALI	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Serap DURUSOY	Abant İzzet Baysal üniversitesi
Doç. Dr. Serkan ŞEN	Ondokuzmayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Seyfullah KARA	Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Soner YAVUZ	Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Soyalp TAMÇELİK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Suat ÜNAL	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman AKYÜREK	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman DÜNDAR	Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Süleyman İNAN	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Şahin KÖKTÜRK	Ondokuzmayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Şevki ÖZBİLEN	Bayburt Üniversitesi
Doç. Dr. Şükrü YAPRAKLI	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Tevfik ERKAL	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Tevhit AYENGİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Tuncay İMAMOĞLU	Atatürk üniversitesi
Doç. Dr. Türkan ARGON	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Ulvi KESER	Atılım Üniversitesi
Doç. Dr. Vedat ÇALIŞKAN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Yasin SOYLU	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Yaşar KAYA	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Yılmaz KARADENİZ	Muş Alparslan Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf CERİT	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf DOĞAN	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf KILIÇ	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf TOPAL	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Zeki KODAY	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Zülbiye TOLUK UÇAR	Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Editörden...

Saygıdeğer bilim insanları;

JASSS (The Journal of Academic Social Science Studies) dergisinin 6/2. sayısını yayınlamış olmanın verdiği gurur ile şimdi de 6/3. sayısı ile karşınızdayız. Bilim adına kaliteli işler ortaya koymayı kendine amaç edinmiş gönüllü kişilerden oluşan editör takımımız ile yeni bir sayıyı çıkarmanın mutluluk ve heyecanını yaşıyoruz.

6/1 sayısı ile dergimizde başlayan değişiklikler daha iyiyi daha güzeli ve daha akademik olanı bulma çabası sonucunda bizleri bugünlere getirmiştir. Geçen zaman içerisinde yapmış olduğumuz değişikliklere hep yenilerini ekleyerek karşınıza çıktık. Kısa bir süre önce dergimizde yayın yapmış bilim insanlarının makalelerinin künyelerini verdik. Son olarak da dergimizin bugünlere gelmesinde pay sahibi olan hakemlerimizin listesini büyük bir gururla yayınladık.

Dergimizde yayınlanan makalelerin daha geniş bir akademik camiaya ulaşması için ve makalelerin atıf alınabilirliğini artırmak amacıyla indekslere başvurularımız devam etmektedir. Bir kısım indeksler veri tabanlarında bizlere yer vermeyi kabul ettiler ki bu oldukça onur vericidir. Bir kısmı ise dergimizin izleme sürecinin hâlâ devam ettiğini bizlere bildirdiler.

Dergimize; makaleleriyle destek olan yazarlarımıza, değerlendirmeleriyle katkıda bulunan hakemlerimize müteşekkiriz.

Gelecek sayı/lar için her türlü eleştiri ve katkılarınızı bekliyoruz. Saygılarımızla…

Dr. Serdar YAVUZ

Editor of JASSS

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Yrd. Doç. Dr. Selahattin AKŞİT **1-19**
Arazi Toplulaştırması Üzerine Çiftçi Algısı: Yeşildere Örneği (Denizli)
Farmers' Perception On Land Consolidation: Yesildere Case (Denizli)

Prof. Dr. Bülent ÖZDEMİR – Yrd. Doç. Dr. İsmail ARSLAN **21-32**
'Orda Bir Köy Var Uzakta', 19. Yüzyıl Osmanlı Köy Toplumunda Sosyo-Kültürel İlişkiler ve Değişim: Balikesir Örneği
'There's a Village Far Away', Socio-Cultural Relations and Change in the 19th Century Ottoman Village Society: The Case of Balıkesir

Yrd. Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN **33-55**
Piyano Dersinde Çalışılan Etüt Ve Eser Düzeyleriyle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi
An Examination of the Relationships Between Study Along With Work Levels Practiced in Piano Lessons And Certain Variables

Okt. Şahap BULAK **57-76**
Türkçenin Sadeleştirilmesinde Yanlış Ek Kullanımı Veya Eklerin Yanlış Kullanılması
False Suffix Use or Incorrect Use of Suffixes in Turkish Simplification

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Nur BUYRUK **77- 90**
Muhasebe Standartlarına Göre Maden Kaynaklarının Araştırılması, Değerlendirilmesi, Dekapaj İşlemleri Ve Muhasebeleştirilmesi
Accounting Of Exploration For, Evaluation And Stripping Operations Of Mineral Resources According To Accounting Standards

Assoc. Prof. Dr. Faruk ALAEDDINOGLU - Asst. Prof. Dr. Nuray TURKER - Internal Auditor Ali Selcuk CAN - Asst. Prof. Dr. Sevgi OZTURK **91-107**
Basic Characteristics, Motivations, and Activities of Ecotourists: A Case Of Lake Van Basın Area, Turkey
Ekoturistlerin Temel Özellikleri, Motivasyonları Ve Aktiviteleri: Van Gölü Havzası Alanı Örneği, Türkiye

Dr. Mustafa CORA **109-134**
Kur'ân'da Âd Kavmi
Add Tribe in the Quran

Yrd. Doç. Dr. Abdulkadir ÇEKİN **135-148**
Bilim-Din Ilişkisinin Hristiyan Din Eğitimine Yansimalari Ve Bilimsel Din Eğitimi Yaklaşimi
The Reflections of Relations Between Science And Religion on Christian Religious Education And Scientific Religious Education Approach

Yrd. Doç. Dr. Asım ÇOBAN **149-158**
Sungurlu-Boğazkale Yöresinin Iklim Tipleri Ve Bazi Öneriler
Sungurlu, Bogazkale's Clımates Types And Suggestıons

Okt. Aytemis DEPCİ **159-189**
A Contrastive Study On Japanese And Turkish Aspect: Focus On *–re i-ru* and *–(I)yor*
-te i-ru ve - (I) yor Üzerinde Odaklanarak Japonca ve Türkçe Görünüşleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma

Arş. Gör. Kasım ERTAŞ **191-211**
Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Hayatı Ve Eserleri
Gelibolulu Mustafa Ali's Life And Works

Yrd. Doç. Dr. Yusuf GENÇ – Arş. Gör. Dilara USTABAŞI **213-238**
A Research On Psycho-Social Developments And Identity Formations Of Turkish Students In Germany
Almanya'daki Türk Öğrencilerin Psiko-Sosyal Gelişimleri Ve Kimlik Oluşumları Üzerine Bir Araştırma

Yrd. Doç. Dr. Hasan GÜLTEKİN **239-261**
Firdevsî, Şeh-Nâme, Şeh-Nâmecilik Ve *Meşâhîr-İ İslâm*'da *Firdevsî* Maddesi
Firdawsi, Shah-Namah, Writing Of Shah-Namah And Firdevsî Article In Meşâhîr-i İslâm

Yrd. Doç. Dr. Hakan KARA – Doç. Dr. Nevin UZGÖREN – Doç. Dr. Ergin UZGÖREN **263-284**
Yöneticilerde Boyun Eğici Davranışların Kökenleri Üzerine Bir Araştırma
A Research on the Origins of Submissive Acts of Managers

Yrd. Doç. Dr. Şaban KARASAKAL **285-299**
Zuhruf Sûresi 43/77. Âyete Dair Bir Risale-Seyid Feyzullah Fındîkî'nin Takrirlerinden-
A Treatise on 43/77th Verse of Quran (Zuhkruf Chapter)-From the Notes by Seyyid Feyzullah Fındıki-

Yrd. Doç. Dr. Murat KEÇİŞ **301-320**
II. Manuel Palaiologos'un Mektuplarında Sultan Yıldırım Bayezid ve Osmanlılar
Sultan Yıldırım Bayezid and Ottomans in the Letters of Manuel II Palaeologus

Yrd. Doç. Dr. Şehriban KOCA **321-331**
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Derslerine İlişkin Yeterliklerinin Değerlendirilmesi
An Evaluation of Music Competencies of Prospective Preschool Teachers

Yrd. Doç. Dr. Muhammet Ali KÖROĞLU - Yrd. Doç. Dr. Cemile Zehra KÖROĞLU **333-360**
Etnik Bir Grubun Anatomisi: Diyarbakır Zazalarında Sosyal ve Dini Hayat (Yazyağmuru ve Çataldut Köyleri Örneği)
Anatomy of an Ethnic Group: Socıal and Religious Life in Diyarbakır Zazas (Yazyağmuru and Çataldut Villages Case)

Yrd. Doç. Dr. Nuray KURTDEDE FİDAN **361-388**
Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi: Nitel Bir Araştırma
Value Education in Social Studies Lesson: A Qualitative Research

Yrd. Doç. Dr. Deniz MELANLIOĞLU-Yrd. Doç. Dr. Tazegül DEMİR **389-404**
Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Konuşma Kaygısı Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması
A Study on the Validity and Reliability of the Turkish Form of Speech Anxiety Scale for Foreign Turkish Learners

Yrd. Doç. Dr. Hatice MEMİŞOĞLU **405-425**

İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimine İlişkin Görüşleri

The Views of Form Teachers in Primary Education 4th and 5th Grade Concerning the Education of Values in Social Studies

Doç. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU-Mustafa KALAY **427-449**

Eğitim Denetmenlerinin Denetim Rollerine İlişkin İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

The Ideas of Primary School Teachers on the Supervising Roles of Educational Supervisors

Yrd. Doç. Dr. Sabit MENTEŞE **451-478**

İlköğretim Öğretmenlerinin Öğrenen Örgüte İlişkin Görüşleri (Tunceli Merkez İlçe İlköğretim Okulları Örneği)

Opinions of Primary School Teachers About the Learning Organization (The Case of the Primary Schools of the Tunceli Central District)

Dr. İbrahim ONAY **479-490**

İslamiyetten Önce Türklerde, Cenaze ve Defin İşlemlerinde Uygulanan Gelenekler ve Bunların Amaçları

Traditions Applied in Funeral and Burial Procedures in Pre Islam Turks and the Aims These Traditions

Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR **491-508**

İmam Ebû Yûsuf'un Fukahâ Tabakâtındaki Yeri

İmam Abu Yusuf's Position in the Classification of Islamic Jurist

Dr. Tuncay Yavuz ÖZDEMİR-Doç. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN-Ramazan YİRCİ **509-527**

Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışları

Teachers and School Administrators' Opinions Regarding Ethical Leadership Behaviours of Provincial/District National Educational Office Administrators

Dr. Faruk ÖZTÜRK **529-545**
Dīvānu Luġāti't-Türk'ü Arap Sözlükçülüğü Açısından Değerlendirme
Assessment of CompendIum of The TurkIc DIalects (=Dīwān luġāt at-Turk), in terms of Arabic Lexicography

Yrd. Doç. Dr. Fevzi RENÇBER **547-569**
Niyazi Arslan Dede İle Adıyaman'da Alevilik Üzerine
With Dede Niyazi Arslan on the Adıyaman Alevism

Uzman Sosyolog Seda SALİHOĞLU - Doç. Dr. Türkan ERDOĞAN **571-590**
Prison As A Reproduction Field Of Femininity: A Study On The Women Convicts Of The Open Penal Execution Institution In Turkey
Kadınlığın Yeniden Üretim Alanı Olarak Cezaevi: Türkiye'de Kadın Açık Cezaevindeki Hükümlü Kadınlarla Bir Çalışma

Öğr. Gör. Hakan SARIÇAM - Doç. Dr. Ahmet AKIN-Dr. Ümran AKIN-Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÇARDAK **591-600**
Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması
The Adaptation of Perceived Social Competence Scale to Turkish: The Study of Validity and Reliability

Öğr. Gör. Salih SAVAŞ-Okt. Ahmet CEYLAN **601-614**
The Comparison of the Pronunciation of the Arabic Origin Words, Which are Drawn on the Nabi's Divan, and Their Pronunciation in Modern Turkish
Nâbî Dîvâninda Geçen Arap Kökenli Sözlerin Telaffuzu Ile Günümüz Türkiye Türkçesindeki Telaffuzlarinin Karşilaştirilmasi

Yrd. Doç. Dr. Hanifi ŞAHİN **615-638**
İbn Teymiyye'nin Siyaset Anlayışı
The Political Thought of Ibn Taymiyah

Doç. Dr. Sare ŞENGÜL-Prof. Dr. Yusuf AYDIN **639-659**
Kavram Karikatürleriyle Zenginleştirilmiş Öğrenme Ortamının Öğrencilerinin Matematik Kaygılarına Etkisinin İncelenmesi
Investigation of the Effects of Learning Environment Enriched With Concept Cartoons on Students' Mathematics Anxiety

Yrd. Doç. Dr. Bayram TAY **661-683**
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Alternatif Değerlendirme Konusundaki Görüşleri
The Views of Social Studies Teachers about Alternative Assessment

Uzm. Cem KAYHAN- Yrd. Doç. Dr. Halil TOKCAN **685-700**
İlköğretim Sosyal Bilgiler 4. ve 5. Sınıf Ünite Kazanımları İle Ders Kitapları Hazırlık ve Değerlendirme Sorularının Bilişsel, Duyuşsal Ve Psikomotor Hedefler Açısından Karşılaştırılması
Comparing the Primary School Social Studies Fourth and Fifth Grades Unit Acquisitions and Preparatory Questions and Assessment Questions in terms of Cognitive, Affective and Psychomotor Aims

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Devrim TOPSES **701-713**
Eğitim Düzeyi ve Kardeş Sayısının Suç Davranışıyla İlişkisi: Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği
Relationship Between Education Level, Number Of Siblings And Criminal Behavior: Example Of Çanakkale E-Type Closed Prison

Yrd. Doç. Dr. Barış TOPTAŞ **715-728**
Türkiye'de Piyano Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmalar
Graduate Studies on the Piano Made in Turkey

Okt. Hayrettin TUNÇEL **729-745**
Yabancı Dil Olarak Türkçe (Ydt) Başlangıç Seviyesi Öğrencilerinin Yazım Yanlışları
Spelling Mistakes of 'Turkish As a Foreign Language' Elementary Level Students

Yrd. Doç. Dr. Okyay UÇAN-İbrahim AYTEKİN(Öğrenci-YL) **747-757**
Oyun Teorisi Çerçevesinde Ekonominin Dinamik Oyun Modellerine Uygulanması
An Empirical Analyses of Dynamic Game Models on Economy In Accordance With Game Theory

Arş. Gör. Ayşegül ULUTAŞ-Azer ÇAYDAŞ **759-771**
İleri Yavrutürk Dergisinin Teknoloji Açısından Değerlendirilmesi
Evaluation of Ileri Yavruturk Journal In Terms of Technology

Yrd. Doç. Dr. A. Can ELDEMİR- Yrd. Doç. Dr. Serpil UMUZDAŞ- Yrd. Doç. Dr. M. Serkan UMUZDAŞ **773-784**
Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının İlköğretimde Müziğin Eğitsel Amaçlı Kullanımına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi
Evaluation of the Views of Teacher Candidates Studying at Classroom Teaching Departments about the Use of Music at Primary Education for Educational Purposes

Arş. Gör. Merve ÜNAL-Prof. Dr. Berrin AKMAN **785-798**
Investigation of Preschool Teachers' Attitudes towards Science Teaching (Sample of Malatya City)
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Eğitimine Karşi Tutumlarinin Incelenmesi (Malatya Ili Örneği)

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin YAŞAR **799-828**
Nesl-i Ahir ve *Üç İstanbul* Romanlarında İkinci Abdülhamit Dönemi
Period of Abdulhamid II in Nesl-i Ahir and Üç İstanbul Novels

Yrd. Doç. Dr. Tarık YAZAR- Yrd. Doç. Dr. Tamer ASLAN **829-854**
Biçimlerin Temel İlkeleri Bağlamında Simge Olarak Geleneksel Türk Cam Sanatı Ve Gelişimi
Traditional Turkish Art of Glass-Making as a Symbol within the Context of Basic Principles of Style and Its Development

Doç. Dr. Gözde ÇOLAKOĞLU SARI **855-866**
Kültürel Kimliğin Girit'teki Üç Sembolü: Lira-Lavta Ve Dans
Three Sembols of Cultural Identity in Crete: Lyra, Lute and Dance

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ERDAĞ **867-877**
Anadolu Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (Tanap)'Nin Küresel Enerji Politikalarına Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme
An Analysis of the Trans-Anatolian Gas Pipeline Project (Tanap)'S Effects on Global Energy Politics

Yrd. Doç. Dr. Kemal EROL **879-903**
Kemal Tahir'in *Köyün Kamburu* Romanına Edebiyat Sosyolojisi Açısından Bir Bakış
A Review on Kemal Tahir's Novel "Köyün Kamburu" In Terms Of Socıology Of Literature

Yrd. Doç. Dr. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU-Yrd. Doç. Dr. Hatice ONURAY EĞİLMEZ **905-923**
Müzik Öğretmeni Adaylarının Tükenmişlik Düzeyleri: Uludağ Üniversitesi Örneği
Burn-Out in Music Teacher Trainees: The Model of Uludag Unıversıty

Yrd. Doç. Dr. Alper ÖZMEN **925-946**
Kamuda Yönetim Kültürü
The Management Culture in Public

Yrd. Doç. Dr. Burhan SÜMERTAŞ **947-970**
Kur'ân'da Yeminler: Bintü'ş-Şâti'nin Edebî Katkısı
Oaths in the Qur'ân: Bint Al-Shâti's Literary Contribution

Porf. Dr. Mesut AYDIN-Yrd. Doç. Dr. Recep DÜNDAR **971-990**
Amasya Şehir Tarihleri
Amasya City Histories

Arş. Gör. Timuçin AYKANAT **991-1008**
Bir Şiiri Göstergebilimsel Açıdan Okumak Ya Da Şeyhî'nin Bir Gazelinin Semiotik Analizi
Semiotic Reading Of A Poem Or An Analyses Of Şeyhi's A Ghazal

Yrd. Doç. Dr. Özcan BAYRAK-Arş. Gör. Necla DAĞ **1009-1020**
"Şaşırdım Kaldım İşte" Şiirinde Aşk Teminin Çözümlenmesi
Analysis Of Theme Of Love In The Poem Of "Şaşırdım Kaldım İşte"

Doç. Dr. Hasan Güner BERKANT-İsmail EREN **1021-1041**
İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi
Investigating Problem Solving Skills Of Students Of Primary School Math Teaching Department In Terms Of Some Variables

Yrd. Doç. Dr. Sayime ERBEN KEÇİCİ-Yrd. Doç. Dr. Ömer BEYHAN-Yrd. Doç. Dr. Işıl SÖNMEZ EKTEM **1043-1065**
Development Of Undesirable Teacher Behavior Scale
İstenmeyen Öğretmen Davranışı Ölçme Aracı Geliştirilmesi

Yrd. Doç. Dr. Gökhan BOLAT **1067-1107**
İngiltere Savunma Bakanlığı Kayıtlarına Göre I. Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı Devleti ve İran Arasındaki Ulaşım Yolları
According To The Records Of War Office Of Britain Communication Lines Between Ottoman Empire And Iran During The First World War

Prof. Dr. Şehreban ALLAHVERDİYEVA-Türker Barış BULDUK **1109-1145**
Adıyaman İndere (Zey) Köyü Ağzı - Ses Bilgisi
The Dialect In Indere (Zey) Village - Phonetic

Yrd. Doç. Dr. Meltem EROL DÜZBASTILAR **1147-1161**
İkili Markov Zirciri Ve Bilgisayar Destekli Analiz Yoluyla Kreutzer Keman Metodunun Araştırılması
The Examination Of Kreutzer Violin Method By Using The Double Chain Markov Model And Computer Supported Analysis

Eyüp GENÇ - Hüseyin Ç. BATMAZ - Yrd. Doç. Dr. Zeki COŞKUNER - Yrd. Doç. Dr. Ragıp PALA - Doç. Dr. Vedat ÇINAR - Yrd. Doç. Dr. Süreyya Y. BİÇER **1163-1177**
Güzel Sanatlar Ve Spor Lisesi, Spor Bölümü Öğrencilerinin Sayısal Derslere Karşı Tutumları (Elazığ Örneği)
Attitude Of The School Of Fine Arts And Sportschools Students In The Sport Departments Towards The Quantitative Classes (Sample Elazığ)

Yrd. Doç. Dr. Hasan GÜLLÜPUNAR **1179-1200**
Seçmen Tercihlerinde Kapı Aralama, Kapı Kapatma Ve Korku Çekiciliği Tekniklerinin Etkilerinin Tespitine Dönük Bir Araştırma
A Research To Define Effects Of Techniques Of Foot-In-The-Door, Door-In-The-Face And Fear Appeal In Terms Of Voters' Preferences

Doç. Dr. Fatma Ebru İKİZ-Yrd. Doç. Dr. Bülent Baki TELEF **1201-1216**
The Effects Of Socioeconomic Status And Gender Besides The Predictive Effect Of Self-Efficacy On Life Satisfaction In Adolescence
Ergenlikte Öz-Yeterliğin Yaşam Doyumunu Yordayıcı Etkisinin Yanısıra Sosyoekonomik Statü Ve Cinsiyetin Etkileri

Yrd. Doç. Dr. Bülent KIRMIZI **1217-1230**
Almanca Öğretiminde Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Önemi
The Significance Of The Teachers' Guide Books In German Language Teaching

Yrd. Doç. Dr. Nurgün KOÇ **1231-1254**
Milli Mücadelenin Başlarındaki Gelişmelerin Hatıralar Çerçevesinde Değerlendirilmesi
Assessment of the Developments at the Beginning of Independence War within the framework of Recollections

Yrd. Doç. Dr. F. Gül KOÇSOY **1255-1274**
Subversion Of Northern Racist Ideology In Harriet E. Wilson's *Our Nig: Sketches From The Life Of A Free Black*
Harriet E. Wilson'in Our Nig: Sketches From The Life Of A Free Black Adlı Romanında Kuzey'in Irkçı İdeolojisiniin Yıkılması

Yrd. Doç. Dr. Ayla OĞUZ **1275-1283**
Ambivalence And In-Betweenness In Hanif Kureishi's The Buddha Of Suburbia And Doris Lessing's Victoria And The Staveneys
Hanif Kureishı'nin The Buddha Of Suburbıa Ve Doris Lessing'in Victoria And The Staveneys'inde Belirsizlik Ve Aradakalmışlık

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÖNDER **1285-1298**
Sevgi, Din Dili Ve Hikâyelerin Çocukların Din Eğitimindeki Yeri Ve Önemi
Love, Religion Language, The Role And Importance Of Stories And Children In Education

Asst. Prof. Dr. Abdulkadir ÖZDEMİR-Selçuk BAKAN-Associate Prof. Dr. Abdullah NARALAN **1299-1311**
The Comparsion Between Public, Private And University Hospitals In Terms Of Online Web Services In Turkey
Türkiye'deki Devlet, Özel Ve Üniversite Hastanelerinin Online Web Servisleri Bakımından Karşılaştırılması

Öğr. Gör. Yelda ÖZKOÇAK **1313-1325**
The Visual Presentation Of Woman At The Web Sites In Turkey
Türkiye'deki Web Sitelerinde Kadının Görsel Sunumu

Yrd. Doç. Dr. Ünal TAŞKIN **1327-1353**
Maarif Salnamelerinde Mamuratülaziz
Mamuratulaziz In The Maarif Salnames

Yrd. Doç. Dr. Murat TOKSARI-Öğr. Gör. Adem DAĞCI **1355-1388**
Seçmen Nezdinde Siyasal Partilerin Marka Değerinin Belirlenmesi: Kırıkkale Örneği
To Determine The Brand Equity Of Political Parties In The Eyes Of Voters: Example Of Kırıkkale

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Volume 6 Issue 3, p. 905-923, March 2013

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ: ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

BURN-OUT IN MUSIC TEACHER TRAINEES: THE MODEL OF ULUDAG UNIVERSITY

Yrd. Doç. Dr. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Hatice ONURAY EĞİLMEZ

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D

Abstract

People, either when they are working or in succeeding in something, need to feel that their success is both significant and beneficial. After a while, if they are not satisfied with the benefits of their success, people start feeling unhappy and disappointed which leads to burnout. This situation can be seen not only among workers but among students also. Burnout can be studied in three sub-dimensions; Personal Accomplishment, Depersonalization and Emotional Exhaustion. The study was designed as a descriptive one. To collect data, both Maslach Burnout Inventory-Student Scale and a Personal Information Form were used. For the statistical analysis of the data, Kruskal Wallis and Mann Whitney-U tests were used. In the research, burnout levels of 139 music teacher trainees studying at Uludag University Faculty of Education Music Education Department is investigated on according to gender, grades, their part time jobs, high school they have graduated, anxiety, the musical instrument they play, term cumulative and course schedule. According to the research results, when the burnout levels of the students are analyzed, it is found out that whilst there is no significant difference between the gender and the high schools the students graduated from, students with low academic grade-point averages experience burnout in depersonalization sub-dimension. Also, it is observed that students

with more course load experience a more intense burnout. In addition, their grades, the instruments they play and whether they have a part-time job or not are other factors that affect their burnout levels.

Key Words: burn out, music teacher trainees, music education

Öz

İnsanlar bir işte çalıştıklarında veya bir alanda başarılı olduklarında, başarılarının anlamlı ve başardıkları işlerin yararlı olduğunu hissetmelerine ihtiyaçları vardır. İnsanlar bu duyguları hissetmediklerinde bir dönem sonra hayal kırıklıklarına uğrayarak yaptıkları işlerde mutlu olmamaya başlarlar. Bu da bireylerde tükenmişliği ortaya çıkarır. Bu durum sadece çalışanlarda değil öğrencilerde de görülmektedir. Tükenmişlik yetkinlik, duyarsızlaşma ve duygusal tükenme olmak üzere üç alt boyutta incelenmektedir. Tarama modelinde desenlenen bu araştırmada veri toplama araçları olarak "Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu" ve "öğrenci demografik bilgi formu" kullanılmıştır. Araştırma sonuçları için Kruskal Wallis ve Mann Whitney-U testleri kullanılmıştır. Araştırmada, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 139 müzik öğretmeni adayının tükenmişlik düzeyleri, cinsiyet, mezun olunan lise türü, akademik not ortalaması, sınıf düzeyi, haftalık ders yükü, çalınan enstrüman, kaygı düzeyi, ek bir işte çalışma durumu değişkenleri göz önünde bulundurularak belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri incelendiğinde cinsiyet, mezun oldukları lise türü arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Duyarsızlaşma alt boyutunda ise akademik not ortalaması düşük olan öğrencilerin tükendikleri saptanmıştır. Tüm alt boyutlarda ders yükü fazla olan öğrencilerin daha yoğun tükendiği ortaya çıkmıştır. Bunların yanı sıra öğrencilerin devam ettikleri sınıf, çaldıkları enstrüman, bir ek işte çalışıp çalışmadıkları da onların tükenmişlik düzeylerini etkileyen faktörler olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, müzik öğretmeni adayı, müzik eğitimi

GİRİŞ

Üniversite eğitim süreci, öğrencilerin kişisel, sosyal ve akademik gelişimleri açısından yaşamlarının önemli bir dönemi olarak kabul edilebilir (Duru, 2008: 14). Öğrenciler bu süreçte yeni yaşantılar yoluyla bir yandan gelişip hayata dair hazır oluş düzeylerini yükseltirken, diğer yandan çeşitli alanlarda sorunlar yaşayabilirler. Bu sorunların akademik görevler, sınavlar, duygusal ilişkiler, uyku problemleri, zamanı etkili kullanamama, sosyal ve kültürel aktivitelere yeterince zaman ayıramama, ekonomik problemler gibi birçok durumda ortaya çıktığı gözlenmektedir (Abbey, 2002; Gadzella ve Masten, 2005; Wilson ve Pritchard, 2005). Benzer olumsuz durumlar yaşamaya başlayan birçok bireyde tükenmişlik baş gösterebilir. Pines (2002)'e göre insanlar bir işte çalıştıklarında veya bir alanda başarılı olduklarında, başarılarının

anlamlı, başardıkları işlerin faydalı ve yararlı olduğunu hissetmelerine ihtiyaçları vardır. İnsanlar bu duyguları hissetmediklerinde bir dönem sonra hayal kırıklıklarına uğrayarak yaptıkları işlerde mutlu olmamaya başlarlar. Bu da bireylerde tükenmişliği ortaya çıkarır (Pines, 2002). Bireyde meydana gelen veya gelebilecek olan tükenmişlik duygusu sadece bireyi etkilememektedir. Bireyin ailesini, yakın çevresini, arkadaşlarını, sosyal çevresini, akrabalarını da etkileyebilmektedir.

Öğrencilerin derse katılmaları, verilen akademik görevleri yerine getirmeleri ve sınavlara hazırlanmaları gibi faaliyetler onların işleri olarak görülebilir (Breso, Salanova, ve Schaufeli, 2007: 462). Bu sebeple tükenmişliğin sadece bir işyerinde veya meslekte çalışan bireylerde görülmeyip öğrencileri de fazlasıyla etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda son yıllarda üzerinde araştırmalar yapılan (Chang, Rand ve Strunk, 2000; Hu ve Schaufeli, 2009; Schaufeli ve Salanova, 2007; Schaufeli vd., 2002; Yang, 2004; Yang ve Cheng, 2005; Zhang, Gan, ve Zhang, 2005) diğer önemli bir grubu öğrencilerin oluşturduğu göze çarpmaktadır. Öğrencilerdeki tükenmişlik, yalnızca öğrencilerinin kişisel ve kişiler arası süreçlerde etkili olan bir değişken izlenimi vermemekte, aynı zamanda akademik başarıyla ilgili olarak bireyi olumsuz etkileyen bir değişken olarak da görülmektedir (Balkıs vd., 2011: 153). Schaufeli vd., (2002), öğrencilerin yaşadıkları tükenmişliği; bir öğrencinin kendisinden beklenen çalışmalara yönelik hissettiği duygusal tükenmişlik olarak nitelendirilen bezginliği, duyarsızlık olarak tanımlanan okul çalışmalarına yönelik ilgisizliği ve düşük akademik yeterlik olarak betimlenen kendini yetersiz hissetmesi olarak tanımlamaktadırlar. Öğrenciler arasında yaşanan yüksek düzeyli tükenmişlik algısının, öğrencilerin motivasyonlarının düşüklüğüne sebep olarak, akademik başarıyı olumsuz bir şekilde etkileyebileceğine inanılmaktadır. Üniversite yaşantıları da kimi öğrenciler için stres oluşturmaktadır. Bunun en temel nedeni öğrencilerin özel bir amaca (sınavlardan geçme ve bir diploma alma gibi) yönelik olarak hedefledikleri yapılandırılmış zorunlu aktivitelere (derse girme ve ders görevlerini yerine getirme gibi) sahip olmalarıdır (Salanova vd., 2010: 53). Bu araştırmalarda elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin okuldan ve okulla ilişkili görev ve sorumluluklarından dolayı yaşadıkları stres ve baskı onlarda tükenmişliğin özellikleri olarak görülen duyarsızlaşma, duygusal olarak tükenme ve kendini başarısız algılama durumunu ortaya çıkarabilmektedir. Bu durum da, öğrencilerin derslere olan motivasyonlarının düşmesine, okulla daha az ilgilenmeleri dolayısıyla devamsızlık yapmaya başlamalarına ve hatta okulu bırakmalarına yol açmaktadır (Yang ve Farn, 2005: 918). Bunun yanında, Meier ve Schmeck (1985), derslerdeki rutin uygulamaların da öğrencileri ciddi biçimde sıkarak bir süre sonra tükenmişliğe yol açtığını belirtmektedir. Öğrenci tükenmişliği okula devamsızlık, dersler için düşük motivasyon, okul bırakma oranının yüksekliği gibi bir takım sonuçlara yol açmaktadır. Öğrenme sürecinde, dersler nedeniyle oluşan stres, ders yükü ya da diğer psikolojik baskı unsurları, duygusal tükenme, duyarsızlaşma eğilimi ve düşük başarı hissine neden olabilmektedir (Yang ve Farn, 2005: 920).

Ülkemizde öğretmenlerin tükenmişliği ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır (Barut ve Kalkan, 2002; Murat, 2003; Girgin ve Baysal, 2005; Küçüksüleymanoğlu,

2007; 2011) ancak henüz yeni çalışılmaya başlanan öğrenci tükenmişliğine yönelik araştırmaların sınırlı sayıda (Tümkaya vd.; 2009, Kutsal, 2009; Güdük vd., 2005; Ören ve Türkoğlu, 2006; Lingard, 2007; Erturgut ve Soyşekerci, 2010; Aypay ve Eryılmaz, 2011a, 2011b, Çapri, Gündüz ve Gökçakan, 2011) olduğu göze çarpmaktadır. Ülkemiz eğitiminin, ilköğretim, lise, üniversite ve hatta meslek öncesi dönemde oldukça yüksek düzeyde yarışmaya dayalı sınavların olduğu bir sisteme sahip olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, bu öğretim kademelerinde bulunan öğrenciler için kariyerlerini planlamaları oldukça sıkıntılı ve stresli bir hal almaktadır. Öğrencilerin yaşamında okulun stres oluşturmada önemli bir faktör görevi gördüğü düşünülmektedir. Öğrencilerde tükenmişlik sendromunun görülüp görülemeyeceğine ilişkin tartışmalar (Maslach, Schaufeli, ve Leiter, 2001) devam ederken, ilgili literatürde öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları zorlanmaların stres ve kaygı gibi uyum sorunlarına sebep olabileceğine ilişkin olan araştırmalara (Schaufeli vd., 2002; Pines ve Keinan, 2005) rastlanılmaktadır. Çünkü öğrencilerin okuldaki problemlerden direkt olarak etkilenmeleri, tükenmişliğe neden olabilmektedir (Tatar ve Horenczyk, 2003; Woodrum, 2005; Grayson ve Alvarez, 2008).

Benzer problemler ve paralelinde gelen yakınmalar müzik öğretmeni adayları arasında da göze çarpmaktadır. Müzik öğretmeni adayları üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim görmektedir. Türkiye'deki her Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Y.Ö.K tarafından Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında ortak öğretim programının uygulanması zorunlu kılınmıştır. 4 yıllık lisans öğretim programında her dönem yaklaşık 11 çeşit olmak üzere toplamda 161 kredilik öğretmenlik meslek dersleri ve alan dersleri yer almaktadır. Gerek ders çeşitliliği ve her dersin gereklerini yerine getirme gerekse enstrüman çalmanın zorunlu koşulu olan sürekli çalışma bazı öğrencileri dönem dönem sıkıntıya sokmakta ve bu durum bahsi geçen yakınmalara sebep olmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik not ortalaması, haftalık ders yükü, çaldığı müzik aleti, ek bir işte çalışıp çalışmadığı, geleceğine yönelik kaygı durumu ve gibi değişkenleri dikkate alarak tükenmişlik düzeylerini saptamaktır.

Araştırmanın Önemi

Öğrenciler arasında yaygın olarak görülen tükenmişliğin ve tükenmişliği etkileyen değişkenlerin daha iyi anlaşılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle, oldukça ağır bir programı ve iş yükü olan Müzik öğretmenliği bölümündeki öğrencilere karşı akademisyenlerin daha hassas, duyarlı, anlayışlı ve özenli davranacakları düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçlarına dayalı olarak müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin iş yüklerini azaltabilecek bir ders programının tasarlanması ve buna bağlı olarak ders

içeriklerinin ve ödevlendirmelerin yeniden gözden geçirilebilmesine olanak tanıyacağı ümit edilmektedir. Dolayısıyla araştırmanın tükenmişlik duygusu konusunda tüm öğrenci, öğretmen, eğitimci ve akademisyenlere rehber olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma 'genel tarama modelinde' bir araştırma olup betimsel bir çalışmadır. Genel tarama modeli, "çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir'' (Karasar, 2011: 81).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler (n=156) oluşturmaktadır. Çalışmada evrene ulaşmanın kolaylığı nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmeyip evren ile çalışılmıştır. Araştırmada, öğrencilere toplam 156 ölçek uygulanmış, bunlardan 17 tanesi yönergede belirtilen kurallara uygun doldurulmadığı için analiz dışı bırakılarak toplam 139 ölçek değerlendirme kapsamına alınmıştır. Buna göre, araştırmada ölçeklerin geri dönüş oranı % 89.1 olarak hesaplanmıştır. Balcı'ya (2004) göre elde edilen bu örneklem oranı "çok iyi" şeklinde değerlendirilmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik nitelikleri incelendiğinde; 47 öğrencinin (% 33,81) erkek, 92 öğrencinin (% 66,19) ise kız olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan bu öğrencilerden 29'u (% 20,86) genel lise ve meslek liseleri, 110'u (% 79,14) ise Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden mezun olmuştur. 52 öğrencinin (% 37,41) bir ek işte çalıştığı, 87 öğrencinin ise (% 62,59) çalışmadığı saptanmıştır. 37 öğrenci (% 26,62) 1. sınıf, 31 öğrenci (% 22.30) 2. sınıf, 35 öğrenci (% 25,18) 3. sınıf ve 36 tanesi (% 25,90) ise 4. sınıfa devam etmektedir. Öğrencilerin bireysel enstrümanları dikkate alındığında 82 öğrenci (% 58,99) yaylı, 27 öğrenci (% 19,43) telli, 23 tanesi (% 16,55) nefesli çalgı, 7 öğrenci (% 5,03) ise şan eğitimi görmektedirler. Öğrencilerin akademik not ortalaması dikkate alındığında 1.99 ve daha düşük not ortalamasına sahip 6 öğrenci (% 4,31), 2.00-2.49 arasında 34 öğrenci (% 24,46), 2.50-3.00 arasında 39 öğrenci (% 28,05), 3.01-3.49 arası 21 öğrenci (% 15,10) ve not ortalaması 3.50 den yüksek 39 öğrenci (% 28,05) bulunmaktadır. Öğrencilerin 11'i (% 7,91) haftada 15 ve daha az saat ders alırken, 60'ı (% 43.17) haftada 16-24 saat arası, 68'i ise (% 48,92) ise 25 saatten daha fazla ders almaktadırlar. Öğrencilerin 49'u (% 35,25) gelecekle ilgili bir kaygı taşırken 53'ü (% 38,12) geleceklerine dair hiçbir kaygı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. 36'sı (% 25,89) ise gelecek kaygısı ile ilgili kararsız kalmışlardır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama araçları olarak "Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu" ve "öğrenci demografik bilgi formu" kullanılmış olup, bu formlara ilişkin bilgiler aşağıda başlıklar altında ele alınmıştır.

Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu

Bu araştırmada, Schaufeli vd., (2002) tarafından geliştirilen ve Çapri, Gündüz, ve Gökçakan (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu (MTE-ÖF) *Likert* tipi bir ölçek olup 13 madde ve üç alt ölçekten oluşmaktadır. Bu alt ölçeklerden ders taleplerinin neden olduğu çeşitli yorgunluk ve sıkıntı durumlarını tanımlayan tükenme (TÜK) alt ölçeği 5 maddeden oluşurken, öğrencinin derslerinden zihinsel olarak uzaklaşma durumlarını tanımlayan duyarsızlaşma (DUY) alt ölçeği 4 maddeden ve öğrencilerin akademik başarı durumlarını işaret edecek bir biçimde oluşturulan yetkinlik (YET) alt ölçeği de toplam 4 maddeden oluşmaktadır. Veri toplama aracının Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı birinci alt faktörü için 0.76, ikinci alt faktörü için 0.82, üçüncü alt faktör için ise 0.61 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, madde toplam test korelasyonları hesaplanmış ve birinci alt faktörün korelasyon değerleri .51 ile .72, ikinci alt faktörün .35 ile .48, üçüncü alt faktörün ise .35 ile .48 arasında değiştiği saptanmıştır. Güvenirlik çalışmaları kapsamında elde edilen bulguların, ölçek maddelerinin güvenirliğine ve aynı yapıyı ölçtüğüne kanıt olarak değerlendirilebileceğine işaret ettiği söylenebilir. Bu uyarlama çalışmasında 5'li derecelendirme (hiçbir zaman, bazen, genellikle, çoğu zaman, her zaman) biçimi benimsenmiştir.

Öğrenci Demografik Bilgi Formu

Üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler geliştirilen "Öğrenci Demografik Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Bu bilgi formunda, öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyi, mezun olduğu lise türü, akademik not ortalaması, çaldığı müzik aleti, haftalık ders yükü, ek bir işte çalışıp çalışmadığı, gelecekle ilgili kaygı taşıyıp taşımadığı durumlarını belirlemeye ilişkin sorular yer almıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı konusunda bilgi verildikten sonra uygulamalar, okul ortamında öğrencilerin ders aralarında veya boş zamanlarında araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Tükenme ve duyarsızlaşma alt ölçeklerindeki yüksek puan, yetkinlik (ters puanlanmaktadır) alt ölçeğindeki düşük puan tükenmişliği göstermektedir. Puanlamada, her bir kişi için üç ayrı tükenmişlik puanı hesaplanmaktadır. Araştırmanın verilerinin analizi SPSS 17.0 programı ile gerçekleştirilmiştir. Öncelikle toplanan verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov testi ile bakılmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespiti için parametrik varsayımları

yerine getirmeyen veriler için ise Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler 0.05 anlamlılık düzeyinde incelenmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından elde edilen verilere ve bu verilere ilişkin istatistiksel bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1: Cinsiyete göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	Cinsiyet	N	MR	SR	U	p
YET	Kadın	92	74.26	6831,50	1770.5	,076
	Erkek	47	64.67	2898,50		
DUY	Kadın	92	69.52	6396,00	2118.0	,844
	Erkek	47	70.94	3334,00		
TÜK	Kadın	92	69,93	6433,50	2155.5	,977
	Erkek	47	70,14	3296,50		

Araştırma analiz sonuçlarına göre tükenmişliğin hiçbir alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir fark saptanmamıştır. Tükenmişliğin alt boyutlarında elde edilen sonuçlar sırasıyla YET (U=1770.5, p> .05), DY (U=2118.0, p>.05), TÜK (U=2155.5, p>.05). Buna rağmen bütün alt boyutlarda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla tükenmişlik yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 2: Akademik not ortalamasına (GANO) göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	GANO	N	MR	sd	x^2	p	Anlamlı Fark
YET	1.99 ve az (A)	6	62,50	4	,534	,970	
	2.00-2.49 (B)	34	70,74				
	2.50-3.00 (C)	39	71,81				
	3.01-3.49 (D)	21	66,07				
	3.50-4.00 (E)	39	70,82				
DUY	1.99 ve az (A)	6	80,92	4	38,403	,025	B-E
	2.00-2.49 (B)	34	49,06				
	2.50-3.00 (C)	39	61,86				
	3.01-3.49 (D)	21	56,71				
	3.50-4.00 (E)	39	101,87				
TÜK	1.99 ve az (A)	6	80,25	4	35,552	,026	A-B, A-D
	2.00-2.49 (B)	34	44,78				
	2.50-3.00 (C)	39	67,28				
	3.01-3.49 (D)	21	59,40				
	3.50-4.00 (E)	39	98,83				

Öğrencilerin akademik not ortalamaları ve tükenmişlik düzeyleri dikkate alındığında yetkinlik alt boyutunda anlamlı bir fark saptanmamıştır (x^2=.534; p>.05). Ancak

duyarsızlık ve tükenmişlik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. DY (x^2=38.403, p<.05), TÜK (x^2=35.552, p<.05). Bu farklılığın kaynağını tespit etmek için Mann-Whitney U analizi yapılmış ve analiz sonuçları bu farklılığın duyarsızlaşma alt boyutunda akademik not ortalaması 2.00-2.49 olan öğrencilerle, ortalaması 3.50 ve üzerinde olanlar arasında olduğunu; tükenmişlik alt boyutunda ise ortalaması 2.00 den düşük olanlarla ortalaması 2.00-2.49 ve 3.50 den yüksek olanlar arasında olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 3: Sınıf düzeylerine göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	Sınıf	N	MR	sd	x^2	p	Anlamlı Fark
YET	1.Sınıf	37	64,44	3	2,952	,566	
	2.Sınıf	31	65,38				
	3.Sınıf	35	77,57				
	4. Sınıf	36	65,12				
DUY	1.Sınıf	37	102,56	3	48,009	,003	1-3
	2.Sınıf	31	77,16				
	3.Sınıf	35	58,79				
	4.Sınıf	36	41,28				
TÜK	1.Sınıf	37	101,18	3	52,690	,002	1-4
	2.Sınıf	31	86,14				
	3.Sınıf	35	51,50				
	4.Sınıf	36	42,26				

Yetkinlik alt ölçeğinde öğrencilerin devam ettikleri sınıflar arasında 0.5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (x^2=2,952, p>.05) Buna rağmen 1. sınıf öğrencilerinin kendilerini daha yetkin hissettikleri gözlenmiştir. Ancak duyarsızlık ve tükenmişlik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık elde dilmiştir. DY (x^2=48.009, p<.05), TÜK (x^2=52.690, p<.05). Bu farklılığın kaynağını tespit etmek için yapılan analiz sonuçları farklılığın duyarsızlaşma alt boyutunda 1. sınıflarla 3. sınıflar arasında, tükenmişlik alt boyutunda ise 1. sınıf ile 4. sınıf öğrencileri arasında olduğunu ortaya koymuştur. Bu iki alt boyutta da birinci sınıf öğrencileri daha yoğun bir tükenmişlik yaşamaktadırlar.

Tablo 4: Haftalık ders yüklerine göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	Ders Yükü	N	MR	sd	x^2	p
YET	15'den az (A)	11	82,64	2	1,379	,502
	16-24 arası (B)	60	70,39			
	24'den fazla (C)	68	67,61			
DUY	15'den az (A)	11	61,77	2	,748	,688
	16-24 arası (B)	60	69,07			
	24'den fazla(C)	68	72,57			
TÜK	15'den az (A)	11	66,59	2	,088	,957
	16-24 arası (B)	60	70,14			
	24'den fazla(C)	68	70,43			

Öğrencilerin haftalık ders saatleri dikkate alındığında hiçbir alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir YET (x^2=21.379, p> .05), DY (x^2=2.748, p>.05), TÜK (x^2=2.088, p>.05). Fakat tüm alt boyutlarda haftada 24 saatten daha fazla ders yükü olan öğrenciler kendilerini daha yoğun tükenmiş hissetmektedirler.

Tablo 5: Çaldıkları enstrümana göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	Enstrüman	N	MR	sd	x^2	p	Anlamlı Fark
YET	Telli (T)	27	74,78	3	1,498	,683	Y-N, Y-T
	Yaylı (Y)	82	66,88				
	Nefesli (N)	23	72,22				
	Şan (Ş)	7	80,79				
DUY	Telli (T)	27	66,30	3	1,496	,041	Ş-T, Ş-Y
	Yaylı (Y)	82	78,63				
	Nefesli (N)	23	69,34				
	Şan (Ş)	7	63,71				
TÜK	Telli (T)	27	62,39	3	2,106	,021	T-Ş
	Yaylı (Y)	82	78,41				
	Nefesli (N)	23	69,70				
	Şan (Ş)	7	75,29				

Yetkinlik alt ölçeğinde .05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak fark elde dilmiştir. (x^2=1.498, p<.05) yaylı çalgı çalan öğrenciler kendilerini nefesli ve telli çalgı çalan öğrencilere göre daha fazla tükenmiş hissetmektedirler. Duyarsızlık alt ölçeğinde ise telli ve yaylı çalgı çalanlar ile şan öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir (x^2=1.496, p<.05). Tükenmişlik alt ölçeğinde ise şan ve telli çalgı çalan öğrenciler arasında anlamlı fark tespit edilmiştir (x^2=2.106, p<.05).Tüm alt ölçeklerde yaylı çalgı çalan öğrencilerin daha yoğun bir tükenmişlik yaşadıkları gözlenmiştir.

Tablo 6: Gelecekle ilgili kaygı durumlarına göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	Endişe	N	MR	sd	x^2	p	Anlamlı Fark
YET	Evet	49	76,80	2	6, 677	,035	H-K
	Hayır	53	58,58				
	Kararsızım	36	75,64				
DUY	Evet	49	65,88	2	5,177	,075	
	Hayır	53	78,90				
	Kararsızım	36	60,60				
TÜK	Evet	49	63,03	2	11,345	,003	E-H
	Hayır	53	83,71				
	Kararsızım	36	57,39				

Öğrencilerin geleceğe ilişkin bir kaygı taşıyıp taşımadığı ile tükenmişlikleri arasında bir fark olup olmadığı incelendiğinde duyarsızlaşma alt ölçeğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (x^2=25.177, p>.05). Ancak yetkinlik ve tükenmişlik alt

boyutlarında anlamlı bir farklılık elde dilmiştir. YET(x^2 =6.677, p<.05), TÜK (x^2=11.345, p<.05). Bu farklılık yetkinlik alt boyutunda gelecekle ilgili kaygı taşımıyorum diyenlerle bu konuda kararsız olanlar arasındadır. Geleceğe yönelik kaygı taşımıyorum diyenler kendilerini daha yetkin görmektedirler. Tükenmişlik alt boyutunda ise şaşırtıcı olarak geleceğe ilişkin kaygı taşımıyorum diyenler daha yoğun bir tükenmişlik göstermişlerdir.

Tablo 7: Ek işte çalışma durumuna göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	Ek iş	N	MR	SR	U	p
YET	Evet	52	68,99	3518,50	2192.5	,907
	Hayır	87	69,80	6072,50		
DUY	Evet	52	56,06	2859,00	1533.0	,002
	Hayır	87	77,38	6732,00		
TÜK	Evet	52	58,65	2991,00	1665.0	,014
	Hayır	87	75,86	6600,00		

Yetkinlik alt ölçeğinde bir ek işte çalışan öğrencilerle çalışmayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır (U=2192.5, p>.05). Duyarsızlaşma (U= 1533.0, p<.05) ve tükenmişlik (U=1665.0, p<.05) alt ölçeklerinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Tüm alt ölçeklerde bir ek işte çalışmayan öğrenciler daha fazla tükenmişlerdir.

Tablo 8: Mezun oldukları lise türüne göre öğrencilerin tükenmişlik düzeyleri

Alt Ölçek	Lise	N	MR	SR	U	p
YET	Genel Lise	29	65,05	1886,50	1451.5	,448
	GSS Lisesi	110	71,30	7843,50		
DUY	Genel Lise	29	73,64	2135,50	1489.5	,582
	GSS Lisesi	110	69,04	7594,50		
TÜK	Genel Lise	29	74,53	2161,50	1463.5	,494
	GSS Lisesi	110	68,80	7568,50		

Müzik öğretmeni adaylarının mezun olduğu lise türü ile tükenmişliğin alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. YET (U=1451,5, p> .05), DY (U=1489,5, p>.05), TÜK (U=1463.5, p>.05). Fakat tüm alt boyutlarda genel liselerden mezun olan mesleki müzik eğitimi almamış öğrencilerin, mesleki müzik eğitimi alan Güzel Sanatlar ve Spor lisesi (GSS lisesi) mezunlarından daha yoğun tükenmişlik yaşamaktadırlar.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Alan yazın incelendiğinde tükenmişlik ile bireysel farklılık değişkenleri ilişkisi yeterince vurgulanmış olmasına rağmen, farklı öğrenci örnekleminde tükenmişlik ile demografik değişkenler ilişkisinin yeterince vurgulanmadığı görülmektedir. Bu

araştırmanın bu amaca hizmet etmesi beklenmektedir. Tükenmişliğin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığıyla ilgili analiz sonuçlarının kimi tükenmişlik düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını vurgularken (Ifeagwazi, 2006; Santen, vd., 2010; Schorn ve Buchwald, 2007; Sepehrmanesh, vd., 2010; Tümkaya ve Çavuşoğlu, 2010; Sarıgöz ve Çermik, 2012), diğer bir grup çalışma tükenmişlik düzeyinin kız öğrencilerde daha yüksek olduğunu (Dahlin vd., 2007; Haris ve Smith, 2009; Ried vd., 2006; Riter vd., 2008; Salmela-Aro vd., 2008) ve diğer bir kısım çalışma ise tükenmişlik düzeyinin erkek öğrencilerde daha yüksek olduğunu (Uludağ ve Yaratan, 2010; Yang, 2004; Durán vd., 2006; Ried vd., 2006; Weckwerth ve Flyn, 2004) vurgulamaktadırlar. Erkek üniversite öğrencilerinin duyarsızlaşma düzeylerinin yüksek olması, duygularını bastırmalarının bir sonucu olabileceği gibi, toplumda erkeklerin daha rekabetçi ve başarılı olma beklentilerinin öğrenciler üzerinde yarattığı önyargıdan da kaynaklanabilir. Bununla beraber araştırmada elde edilen bulgular yukarıda bahsedilen çalışmaların bulgularıyla bir bütün olarak düşünüldüğünde, tükenmişlik cinsiyet ilişkisiyle ilgili yeni çalışmalara gereksinim duyulduğu açıktır. Müzik Eğitimi Anabilim Dalında erkek öğrenciler kız öğrencilere oranla daha tükenmiş ve daha az yetkin hissetmektedirler. Anabilim Dalında öğrenim gören kız öğrenci sayısı erkek öğrencilerin yaklaşık iki katıdır. Bu durum öğretmenlik mesleğinin daha çok kadın mesleği olarak kabul görmesiyle açıklanabilir. Kadın öğretmen, çalışma koşulları gereği hem mesleğini hem de toplumun üzerine yüklediği annelik ve ev hanımlığı görevini birlikte rahatlıkla yürütebilmektedir. Ayrıca günümüzde öğretmenlik mesleği devlet politikası sebebiyle neredeyse en düşük maaşlı meslek grupları arasında yer almaktadır. Erkek egemen toplumumuzun erkeğin ekonomik gücünün ailesinin geçinimini tek başına sağlayabilecek düzeyde olması gerektiğine yönelik kanısı erkek bireyde baskı yaratmaktadır. Doğuştan taşıdığı annelik içgüdüsüyle de kadınların çocuklarla ilişkilerinde erkeklere oranla çoğunlukla daha başarılı olduğu düşünülmektedir. Anabilim dalında erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha tükenmiş ve daha az yetkin çıkmasının anabilim dalındaki kız öğrenci popülâsyonundan kaynaklı olabileceği ve mesleğin erkeğin aile geçindirebilmesine yönelik ekonomik gücü sağlayamayacağı inancının verdiği baskıdan dolayı olabileceği düşünülmektedir".

Öğrenciler arasında yaşanılan tükenmişlik düzeyi ile akademik başarı arasında ilişkiyi inceleyen çalışmalar, öğrenci tükenmişliğinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde yüksek düzeyde olumsuz bir etkisi olduğunu tespit etmişlerdir (Caballero, Abello, ve Palacio, 2007; Garden, 1991; Jacobs ve Dodd, 2003; McCarthy, Pretty, ve Catano, 1990; Schaufeli, vd., 2002; Yang, 2004). Müzik Eğitimi Anabilim Dalındaki Genel Akademik Not Ortalaması (GANO) 2.00-2.49 arası olan öğrenciler de, GANO'su 3.50-4.00 arası olan öğrencilere kıyasla daha yoğun bir duyarsızlık yaşamaktadırlar. Bunun temel nedenleri şöyle açıklanabilir. Müzik eğitimi Anabilim Dalında Y.Ö.K tarafından uygulanması zorunlu tutulan ortak 4 yıllık lisans öğretim programı her yarıyılda yaklaşık 11 ders ile toplamda yaklaşık 161 kredilik dersi kapsamaktadır. Özel yetenek gerektiren anabilim dalında meslek derslerinin çoğunlukla uygulamalı oluşu

derslere yönelik hazırlık çalışmalarının da yoğun olmasını gerektirmektedir. Her öğrenci piyanonun yanı sıra ikinci bir enstrümanla 4 yıl boyunca eğitimini sürdürmektedir. Ders çeşidinin fazla olması nedeniyle derslere hazırlık çalışmaları için daha çok zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Her iki enstrümanına ve diğer uygulama gereken derslerine çalışmak için yeterince zaman ayıramama ya da tüm ders dışı zamanını dinlenmek ya da eğlenmek yerine çalışmaya ayırma öğrencide bir bıkkınlık hissi yaratmaktadır. Ayrıca bu derslerin sınavlarının da uygulamalı ve birçoğunun jüri önünde oluşu haliyle öğrencide zorlanmalara sebep olmakta ve başarısını düşürmektedir. Uludağ Üniversitesi ön lisans ve lisans eğitim-öğretim ve sınav yönetmeliği gereğince GANO'su 2.50'nin üzerinde olan öğrenciler son kayıt yaptırılan yarıyılın ders yükünü 2 dersi geçmemek kaydı ile 6 krediye kadar aşabilirlerken, GANO'su 2.00-2.49 arasında olan öğrenciler ders yüklerini sadece 3 kredi/saat aşabilirler. 1.80'in altında olan öğrenciler ise üst yarıyıldan ders alamazlar. Görülmektedir ki yönetmelik gereği başarı düzeyi düşük öğrenciler başarılı öğrencilere kıyasla ders seçiminde de daha dezavantajlı durumda kalmaktadırlar. Başarılı öğrenciler yönetmeliğin tanıdığı imkânla üstten ders alarak son yılın derslerini azaltıp KPSS'ye hazırlanmak için zaman yaratırken daha az başarılı olanlar son yıl Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) hazırlık sürecinde yoğun ders yüküyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Öğrencilerin sınıf tekrarı yapma olasılığı, aynı dersi defalarca aynı öğretim elemanından alması gerçeği de, başarısı düşük olan öğrencileri tükenmişliğe yönelttiği düşünülmektedir. Öğretim elemanlarının özellikle de çok başarılı olmayan öğrencilerde yeterlik hissi ve başarma duygusunu arttıracak birtakım önlemler alması ve fırsatlar yaratmasının önemli olduğuna inanılmaktadır. Fakülte öğretim elemanlarının dersleri ve sınavları dikkatlice planlamaları gerekmektedir ve hatta öğrencilerin tükenmişliklerini azaltmak ve akademik performanslarını yükseltmek için kariyer planlamalarını da yapmaları gerekli görülmektedir. Bu sonuç, eğitim kurumlarının öğrencinin öğrenme motivasyonunu artırmak için gerekli olan eğitim politikaları ve öğrenme stratejilerini oluşturmalarına yönelik bazı gösterge veya etkilerini sağlamaktadır. Özellikle öğrencilerin tükenmişliklerini ve eğitim kaynaklarının israfını azaltmak için ders planı, tasarımı ve içeriğinin öğrencilerin içsel ve dışsal özellikleriyle uyumlu olması gerekmektedir.

Bu araştırmada birinci sınıf öğrencilerinin DUY ve TÜK alt boyutlarında tükenmişlik düzeyinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler Balkıs vd., (2011) öğrencilerin tükenmişlik düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre farklılaştığı ve 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerinin 1. ve 2. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının tükenmişlik düzeylerine göre daha yüksek olduğu sonucuna vardıkları çalışma ile ve Jacobs ve Dodd, (2003), Yang ve Farn'ın (2004) çalışmaları ile örtüşmemektedir. Araştırmacıların elde ettiği sonucun sebepleri arasında ilk olarak öğrencilerin üniversiteyi eğlenceli, özgür, çok yoğun ders çalışmayı gerektirmeyen bir yer olarak düşünmeleridir. Üniversitede Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme (LYS) sınavına hazırlanırken yaşadıkları yoğun

stresin boşalabileceği bir hayatın kendilerini beklediğini sanmaktadırlar. Birçok öğrenci önceleri sınavlara kadar ders çalışmamakta ve daha sonraki dönemlerde birçok dersi alttan almaktadırlar. Ancak dersler üst üste bindiğinde olayın farkına varmakta bu defa da karamsarlığa kapılarak çoğunlukla moral ve motivasyonlarını bozarak dönem kaybına uğramaktadırlar. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri de lise son sınıfta gerek YGS ve LYS, gerekse zorlu bir yetenek sınavına hazırlık aşamasında yoğun bir yılı geride bırakarak Anabilim Dalı öğrencisi olmaktadırlar. YET alt boyutunda ise sınıf seviyesi arttıkça öğrencilerin kendilerini yetkin hissetmeleri azalmaktadır. Müzik eğitimi her sanat alanı gibi aşama aşama gelişme gösteren bir alandır. Gelişme zamana dayalı yoğun ve sistemli çalışmayı öngörmektedir. Gerek enstrüman eğitimi gerekse diğer müzik alan dersleri gereği sınıf düzeyi arttıkça yorumlanan eserlerin zorluk düzeyleri de artmaktadır. Müzik Eğitimi Anabilim Dalında sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin dersleriyle ilgili ödevlendirmeleri de sayısal olarak artmaktadır. Ek olarak programda okutulması öngörülen kuramsal dersler arasında Geleneksel Türk Sanat Müziği dersi, klasik batı müziği ağırlıklı derslerden sonra klasik batı müziğine kıyasla farklı tını ve geniş kuramsal yapısıyla zorlanmalara sebep olmaktadır. Türkiye'de üniversite eğitiminin ilk iki yılında genelde temel giriş derslerine ağırlık verilirken, 3. sınıftan itibaren öğrenim görülen alana yönelik derslere yoğunlaşma daha fazla olmaktadır. Alana yönelik derslerin giriş derslerine oranla daha kapsamlı olması, bununla birlikte uygulamalı ders sayısının fazlalığı öğrencilerin ilk iki yıla oranla daha ağır bir çalışma temposu içine sokmaktadır. Öğrenciler bir taraftan kuramsal derslere hazırlanırken öte yandan kısıtlı zaman içinde uygulamalı derslere yönelik olarak projeler ve dönem ödevleri hazırlamak zorundadırlar, bunun da öğrencilerin kendilerini kişisel olarak yetkin görebilmelerini etkilediği düşünülmektedir.

Öğrencilerin çalışma yükü ile tükenmişlik arasında bir ilişki olduğunu ve akademik iş yükü arttıkça tükenmişliğin de arttığını ortaya çıkaran çalışmalar (Jacobs ve Dodd, 2003, Yang ve Farn, 2004; Yang, 2004) ile tutarlık göstermemektedir. Öğrencilerin haftalık ders yükleri arttıkça yüksek oranda stres yaşadıkları ve baskı altında kaldıkları ve daha yoğun tükenmişlik yaşadıkları düşünülmektedir. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin haftalık ders yükü 24 saatten fazla olan öğrencilerin tükenmişlik puanlarının daha yüksek oluşu bunu desteklemektedir. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri devam etmek zorunda oldukları yoğun ders yükünün yanı sıra ders dışı zamanlarını da çoğunlukla enstrüman çalışma ve diğer uygulamalı derslerin gereklerini yerine getirmek zorundadırlar. Tükenmişlik ile algılanan iş yükü arasında olumlu bir ilişki olduğunu gösteren araştırma bulguları da dikkate alınırsa, üniversitelerde özellikle Müzik Eğitimi Anabilim Dalları öğretim programında yer alan ders yükü ağırlıklarının sınıf düzeylerine göre dağılımlarının dengeli bir şekilde yapılması öğrencilerin tükenmişlik düzeylerini azaltarak akademik başarılarını artırabileceği düşünülmektedir. Ayrıca ödevlendirmelerin tüm öğretim elemanlarının işbirliğiyle belirli bir takvim dâhilinde yapılması ödevlerin belirli zamanlara yoğunlaşmasının önüne geçerek öğrencileri rahatlatacaktır. Öğretim

elemanlarının öğrenciyi rahatlatarak cesaretlendirecek açıklamalar yapması ve üniversitede tükenmişlik yaşayan öğrencilere sosyal destek verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 8 yarıyıl zorunlu piyano dersi yanı sıra öğrencilerin fiziksel özellikleri, hazır bulunuşlukları ve çalgı kontenjanlarına göre çeşitlilik gösterebilecek bireysel çalgı dersi yer almaktadır. Bireysel çalgı dersi kapsamında öğretimi gerçekleştirilen çalgılar sırasıyla gitar, bağlama, flüt, klarinet, keman, viyola, viyolonsel, kontrabas olup ses niteliği şancı olmaya uygun olan öğrenciler ise bireysel çalgı eğitimi dersi kapsamında şan eğitimi dersi almaktadırlar. Çalgılar özelliklerine göre, bağlama ve gitar 'telli çalgılar', flüt ve klarinet 'nefesli çalgılar', keman, viyola, viyolonsel ve kontrabas ise 'yaylı çalgılar' şeklinde gruplandırılmıştır. Gitar ve bağlamada perdeler, flüt ve klarinette ise tuşlar seslerin üretimini kolaylaştırmaktadır. Ancak yaylı çalgılarda çalgının yapısı gereği elin tuşe üzerinde en ufak kayması ile entonasyon sorunları yaşanabilmektedir. Buna ilaveten yay kullanımıyla alakalı teknik davranışlar da yaylı çalgıların çalınmasında diğer çalgılara kıyasla ek zorluklar doğurmaktadır. Araştırmada yaylı çalgı çalan öğrencilerin nefesli ve telli çalgı çalanlara oranla kendilerini daha başarısız hissetmelerinin nedeninin bu olduğu düşünülmektedir. Şan eğitimi alan öğrenciler ise duyarsızlaşma alt boyutunda telli ve yaylı çalgı çalan öğrencilere kıyasla daha az tükenmiş hissetmektedirler. Şan eğitimi alan öğrenciler kendi ses organlarını enstrüman olarak kullanmaktadırlar. Diğer çalgılar daha uzun süre çalışılabilmesine karşın sesin sürekli kullanılması ses sağlığı açısından olumsuzluklar doğuracağından şan eğitimi alan öğrenciler diğer çalgıları çalan öğrencilere kıyasla daha az çalışmaktadırlar. Ayrıca diğer çalgıları taşınma, akort etme, çalışmak için ortam sağlama gibi zorlukları belirtilen çalgıları çalan öğrencilerin duyarsızlaşma boyutunda şan öğrencilerine kıyasla daha tükenmiş hissetmelerinin sebebi olarak açıklanabilir.

Müzik öğretmeni adaylarının üniversiteyi bitirdikten sonra kolaylıkla iş bulamamaları ve kamu sektöründe çalışabilmek için girmeleri gereken KPSS'nın onları tükenmişliğe ittiği düşünülmektedir. KPSS'de alanları ile ilgili soruların bulunmayışı ve üniversite eğitimleri boyunca KPSS'de yer alan bazı alanlarla ilgili eğitim almamalarının etken olduğu, bu sebepten ötürü de sınavı kazanamama durumunda kendilerine uygun bir iş bulmanın zorluğunun farkında olmaları onları tükenmişliğe itmektedir. Ancak araştırmada geleceğe yönelik 'kaygı duymuyorum' diyenlerin 'kaygı duyuyorum' ya da 'kararsızım' diyenlere oranla tükenmişlikleri daha yüksek çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin kaygılarını sözel olarak ifade edemeyip baskılamış olabilecekleri düşüncesi ile açıklanabilir. Araştırmada ek bir işte çalışan öğrencilerin çalışmayanlara kıyasla daha az tükenmiş hissettikleri sonucuna varılmıştır. Ek bir işte çalışan öğrenciler tükenmişliğe neden olan sebeplerden biri oarak düşünülen Anabilim Dalı ortamından iş sebebiyle uzaklaşabilmektedirler. Farklı çevreler içerisine girerek sosyalleşebilmektedirler. Yaptıkları işten maddi kazanç sağlayarak ekonomik olarak kendilerini güçlü hissetmektedirler. Yaptıkları iş ne olursa olsun özgüvenleri artmaktadır. Düşüncelerini bölüm dışı etkinliklere yönlendirerek Anabilim dalında

kendilerini tükenmiş hissetmelerine neden olan düşüncelerden uzaklaşabilmektedirler. Tüm bunlar duyarsızlaşma ve tükenmişlik alt boyutlarında ek bir işte çalışan öğrencilerin çalışmayanlara kıyasla daha az tükenmiş hissetmelerinin nedeni olarak açıklanabilir.

Müzik Eğitimi Anabilim Dalının öğrencilerini daha çok 8. sınıftan sonra yetenek sınavıyla öğrenci alan ve 4 yıllık lise öğretim programında iki enstrüman ile uygulamalı ve kuramsal müzik alan dersleri bulunan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunları (GSSL) oluşturmaktadır. Ancak her yıl kontenjanın yaklaşık 1/8'i yetenek sınavı değerlendirme yöntemi nedeniyle belirli bir hazırlık sürecinden geçerek yetenek sınavına katılan mesleki müzik eğitimi almayan Genel lise ve Meslek Liseleri mezunlarından oluşabilmektedir. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı yetenek sınavı sonucunun hesaplanmasında Ağırlıklı Orta Öğretim Başarı Puanı (AOBP), YGS puanı gibi puanlar ile ilgili çeşitli katsayılar etkili olmaktadır. Söz konusu değerlendirme sistemiyle AOBP ve YGS sınav notu yüksek olan Genel lise ve Meslek Liseleri mezunları da yetenek sınavında başarılı olabilmektedirler. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu GSSL mezunu öğrencilerden oluşmakta olduğu için ders içerikleri ve derslerin planlanması da GSSL mezunu öğrenciler göz önünde bulundurularak yapılmaktadır. Böylece mesleki müzik eğitimi almamış genel lise veya meslek liselerinden mezun öğrenciler Anabilim Dalındaki derslerde zorlanabilmektedirler. Bu durum Genel Lise veya Meslek Lisesi mezunu öğrencilerin daha tükenmiş olmalarının nedeni olarak açıklanabilir.

Öğretmen adaylarının ve üniversite öğrencilerinin tükenmişlik seviyelerinin tespit edilebilmesi için alanda yapılacak farklı çalışmalara gereksinim duyulmaktadır. Bu çalışmalardan elde edilecek verilere dayalı olarak okul yöneticilerinin ve karar vericilerin çeşitli önlemler alması, öğrencilere destek programlar hazırlaması oldukça önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

ABBEY, A. (2002). Alcohol-related sexual assault: A common problem among college students. *Journal of Studies on Alcohol* (Suppl. 14): 118-128

AYPAR, A. & ERYILMAZ, A. (2011a). Relationships of high school sdutents' subjective well-being and school burnout. *International Online Journal of Educational Sciences*, *3*(1), 181-199.

AYPAR, A. & ERYILMAZ, A. (2011b). Lise öğrencilerinin derse katılmaya motive olmaları ile okul tükenmişliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(21), 26-44.

BALCI, A. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

BALKIS, M. & DURU, E. & BULUŞ, M. & DURU, S. (2011). Tükenmişliğin öğretmen adayları arasındaki yaygınlığı, demografik değişkenler ve akademik başarı ile ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 151-165.

BARUT, Y. & KALKAN, M. (2002) On Dokuz Mayıs Üniversitesi öğretim elemanlarının tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*

BRESO, E. & SALANOVA, M. & SCHAUFELI, W. B. (2007). In search of the 'third dimension' of burnout: Efficacy or inefficacy? Applied Psychology: An International review, 56, 460–478

CABELLERO, D. & CARMEN, C. ABELLO, L.L. & RAYMUNDO & PALCIO, S. JORGE. (2007). Relationship between burnout, academic performance, and satisfaction concerning study, in College students. Av. Psicol. Latinoam, 25, 2, 98-111

CHANG, E. & RAND, K. L. & STRUNK, D. R. (2000). Optimism and risk for job burnout among working college students. *Personality and Individual Differences*, *29*, 255–263.

ÇAPRİ, B. & GÜNDÜZ, B. & GÖKÇALAN, Z. (2011). Maslach tükenmişlik envanteri-öğrenci formu'nun (MTE-ÖF) Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *40*(1), 134-147.

DAHLIN, M. & JONEBORG, N. & RUNESON, B.(2007) Performance- based self esteem and burnout in a cross sectional study of medical students. *Medical Teacher*, 29, 1, 43-48

DURAN, A.& EXTREMERA, N. & REY, L., FERNANDEZ-BERROCAL, P., & MONTLBAN, F. M. (2006). Predicting academic burnout and engagement in educational settings: Assessing the incremental validity of perceived emotional intelligence beyond perceived stress and general self-efficacy. *Psicothema*, *18*, 158-164.

DURU, E. (2008). Üniversiteye uyum sürecinde yalnızlığı yordamada sosyal destek ve sosyal bağlılığın doğrudan ve dolaylı rolleri, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 29,13-22

ERTURGUT, R. & SOYŞEKERCİ, S. (2010). An empirical analysis on burnout levels among second year vocational schools students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 1399-1404.

GADZELLA, B. M. & MASTEN. W. G. (2005). An analysis of the categories in the Student-Life Stress Inventory. *American Journal of Psychological Research*, 1(10) 1-10.

GİRGİN, G. & BAYSAL, A. (2005). Tükenmişlik sendromuna bir örnek: zihinsel engelli öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyi. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 4(4), 172-187.

GRAYSON, J. L. & ALVAREZ, H. K. (2008). School climate factors relating to teacher burnout: A mediator model.*Teaching and Teacher Education*, *24*, 1349-1363.

GÜDÜK, M. & EROL, S., YAĞLIBULUT, Ö., UĞUR, Z., ÖZVARIŞ, Ş. & ASLAN, D. (2005). Ankara'da bir tıp fakültesi'nde okuyan son sınıf öğrencilerinde tükenmişlik sendromu. *STED*, 14(8), 168-173.

HARIS, B. S., & SMITH, M. L.(2009). The influence of motivational climate and goal orientation on burnout: An exploratory analysis among division I collegiate students athletes. *The Online Journal of Sport Psychology*, 11, 2, http://www.athleticinsight. com/Vol11Iss2/Burnout.htm(18.09.2010).

HU, Q. & SCHAUFELI, W. B.(2009) The factorial validity of the Maslach burnout inventory: Student survey in China. *Psychological Report*, *105*(2), 394-408.

IFEAGWAZI, C. M. (2006). The influence of marital status on self-report of symptoms of psychological burnout among nurses. Omega, 52(4), 359-373.

JACOBS, S. & DODD, D. (2003). Student burnout as a function of personality, social support, and workload. *Journal of College Students Development*, *44*(3), 291-303.

KARASAR, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel. 77-79

KUTSAL, D. (2009). *Lise öğrencilerinin tükenmişliklerinin incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU, R. (2011) Burnout Syndrome Levels of Teachers in Special Education Schools in Turkey. *International Journal of Special Education*, 26(1), 53-63.

KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU, R. (2007) Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Tükenmişlik Düzeyleri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*,28, 101-112.

LINGARD, H. (2007). Conflict between paid work and study: Does it impact upon students' burnout and satisfaction with university life? *Journal of Education in the Built Environment*, *2*, 90-109.

MASLACH, C. & SCHAUFELLI, W. B. & LEITER, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Reviews Psychology*, *52*(1), 397-422.

MCCARTH, M. E. & PRETTY, G. M. H. & CATANO, V. (1990). Psychological sense of community and student burnout. *Journal of College Student Development*, *31*, 211-216.

MEIER, S. F. & SCHMECK, R. R. (1985). The burned-out college student: A descriptive profile. *Journal of College Student Personel*, *Vol 26* (*1)*, 63-69.

MURAT, M. (2003) Üniversite öğretim elemanlarında tükenmişlik. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*

ÖREN, N. & TÜRKOĞLU, H. (2006). Öğretmen adaylarında tükenmişlik. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, XXX.

PINES, A. M. (2002). A psychoanalytic existential approach to borrout: demonstrated in the cases of the nurse, a teacher, and a manager. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 39(1), 103-113.

PINES, A. M. & KEINAN, G. (2005). Stress and burnout: The significant difference. *Personality and Individual Differences*, *39*, 625–635.

RIED, L. D. & MOTYCKA, C. & MOBLEY, C., & MELDRUM, M.(2006). Comparing self-reported burnout of pharmacy students on the founding campus with those at distance campuses.*The American Journal of Pharmaceutical Education*,70(5), 114, 1-12.

RITERT, S. & KAISER D, A. & HOPKINS, J.T, & PENNINGTON, T.R. & CHAMBERLAIN, R. & EGGETT, D. (2007) Presence of burnout in undergraduate athletic training students. *Athletic Training Education Journal*, 2, 57-76

SALANOVA, M. & SCHAUFELI, W. B. & MARTINEZA, I. & BRESO, E. (2010). How obstacles and facilitators predict academic performance: the mediating role of study burnout and engagement. *Anxiety, Stress ve Coping,* Vol. 23, No. 1, 53-70

SANTEN, S. A. & HOLT, D. B. & KEMP, J. D. & HEMPHILL, R. R. (2010). Burnout in SALMELO-ARO, K. & TOLVANEN, A. & ERIK-NUIRM, J. (2009). Achievement strategies during university studies predict early career burnout and engagement. *Journal of Vocational Behavior* (2009), doi:10.1016/j.jvb.2009.03.009 Medical Students: Examining the Prevalence and Associated Factors. *Southern Medical Journal*, 103(8), 758-763

SARIGÖZ, O. & Y. ÇERMİK (2012) Maslow'un Tükenmişlik Ölçeği ile MYO Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenerek Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 1(2), 116-122

SCHAUFELI, W. B. & MARTINEZA, I. & MARQUES-PINTO, A. & SALANOVA, M. & & BAKKER, A. (2002a). Burnout and engagement in university students: A cross-national study. *Journal of Cross-cultural Studies*, 33, 464-481.

SCHAUFELI, W. B. & SALANOVA, M. (2007). Efficacy or inefficacy, that's the question: Burnout and engagement, and their relationships with efficacy beliefs. *Anxiety, Coping and Stress*, *20*, 177-196.

SCHORN, N. K. & BUCHWALD, P. (2007). Burnout in Student Teachers. In P. Roussi, E. Vasilaki, K. Kaniasty, & J. D. Barker (Eds.),Electronic Proceedings of the

27th Conference of the STAR Society, 13-15July 2006, University of Crete, Rethymnon (pp. 150 - 159). http://www.petrabuchwald.de/Burnout-in-Student- Teachers.pdf (18.09.2010)

SEPEHRMANESH, Z. &AHMADVAND, A. & AKASHEH, G., & SAEI, R. (2010). Prevalence of burnout in senior medical students. *European Psychiatry* ,25, Supplement 1, 723

TATAR, M. & HORENCZY, G (2003) Diversity-related burnout among teachers. *Elsevier Teaching and Teacher Education*Volume 19, Issue 4, Pages 397–408

TÜMKAYA, S & ÇAM, S. & ÇAVUŞOĞLU, İ. (2009). Tükenmişlik Ölçeği Kısa Versiyonu'nun Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması**.** *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18 (1), 387–398.

ULUDAĞ, O. & YARATAN, H. (2010). The effect of burnout on engagement: An empirical study on tourism students. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport, and Tourism Education*, 9(1), 13-23.

WILSON, G. & PRITCHARD, M. (2005). Comparing sources of stress in college student athletes and non-athletes. Athletic Insight: *The Online Journal of Sport Psychology*. Retrieved September 18, 2010, from http://www.athleticinsight.com/Vol7Iss1/ StressAthletesNonathletes.htm

WOODRUM, A. (2005). State-mandated testing and cultural resistance in Appalachian schools: Competing values an expectations. *Journal of Research in Rural Education*, *19,* 1-9.

YANG, H. J. & FARN, C. K. (2005). An investigation the factors affecting MIS student burnout in technical-vocational college. *Computers in Human Behavior*, *21*, 917-932.

YANG, H. J. (2004). Factors affecting student burnout and academic achievement in multiple enrollment programs in Taiwan's technical-vocational colleges. *International Journal of Educational Development*, *24*, *283*-301.

YANG, H. J. & CHENG, K. F. (2005). An investigation the factors affecting MIS student burnout in technical-vocational college. *Computers in Human Behavior*, 21, 917-932.

ZHANG, Y. & GAN, Y. Q. & ZHANG, Y. W. (2005). The reliability and validity of MBI-SS and academic characteristics affecting burnout. *Chinese Journal of Clinical Psychology*, *13*, 383-385.